

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXIII

Nr 1

WARSZAWA 1966

<http://rcin.org.pl>

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIII

1966

1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1966

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Atلمان, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor, Stanisław Herbst, Ryszard Kołodziejczyk, Witold Kula, Gerard Labuda, Tadeusz Łepkowski, Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Stanisław Trawkowski

A. 398

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakł. 2119+201 egz. Ark. wyd. 27,5. Ark. druk. 17,125+1 wkł.

Papier druk. sat. kl. V, 70 g

Oddano do składania 13.X.65. Podpisano do druku 14.II.66

Druk ukończono w lutym 1966

Zam. 711/65

M-6

Cena zł. 30.—

Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Кристина Керстен — Международная миграция в XX веке.	30
Альфред Анджей Яновски — Экспедиция Заливского в польской литературе 1833—1848 гг.	52

ИССЛЕДОВАНИЯ СОВРЕМЕННОСТИ

Проблемы связанные с освобождением и восстановлением Варшавы	55
--	----

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Всеобщая история XX века	69
Кароль Бучек — О так называемых княжеских и королевских правах	89
Ежи Затей — Как надо понимать Каллимаха?	111
Ирена Каневска — Социальное происхождение краковских студентов в XVI веке	115
Генрик Шкловски — Политика и военная деятельность КПП 1918—1928 гг.	119

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИЙ

Францишек Матеек — Чешская и словацкая деревня в период позднего феодализма	127
---	-----

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Богуслав Леснодорски — Методологические труды Лелевеля	151
Гадеуш Лялик — Наследники западных славян	155
ХРОНИКА	243
IN MEMORIAM	253

TABLE DES MATIÈRES

Krystyna Kersten — Les transferts internationaux de la population au XX-e siècle	31
Alfred Andrzej Janowski — L'expédition de Zaliwski dans la littérature polonaise des années 1833—1848	53
ETUDES D'HISTOIRE CONTEMPORAINE	
Les problèmes de la libération et de la reconstruction de Varsovie	55
DISCUSSIONS ET POLEMQUES	
L'histoire générale du XX-e siècle	69
Karol Buczek — Les soi-disant droits ducaux et royaux	89
Jerzy Zathay — Comment juger Kallimach	111
Irena Kaniewska — Quelques remarques concernant les origines des étudiants de Cracovie au XVI-e siècle	115
Henryk Szklowski — La politique et l'activité militaire du Parti Communiste Polonais de 1918 à 1928	119
HISTORIOGRAPHIE ET DOCUMENTATION	
Franciszek Matějek — La campagne tchèque et slovaque à la fin de l'époque féodale	127
CRITIQUES ET COMPTES RENDUS	
Bogusław Leśnodorski — Les écrits méthodologiques de Lelewel	151
Tadeusz Lalik — Les „haeredes” chez les Slaves de l'Ouest	155
CHRONIQUE	243
IN MEMORIAM	253

SPIS TREŚCI

Krystyna Kersten — Międzypaństwowe przesiedlenia ludności w XX wieku	3
Alfred Andrzej Janowski — Wyprawa Zaliwskiego w literaturze polskiej lat 1833—1848	33

BADANIA NAD WSPÓŁCZESNOŚCIĄ

Problemy wyzwolenia i odbudowy Warszawy. Spotkanie z Marszałkiem Marianem Spychalskim	55
---	----

DYSKUSJE I POLEMIKI

Historia powszechna XIX wieku	69
Karol Buczek — O tak zwanych prawach książęcych i królewskich	89
Jerzy Zathej — Jak patrzeć na Kallimacha?	111
Irena Kaniewska — W sprawie pochodzenia studentów krakowskich w XVI wieku	115
Henryk Szklowski — O polityce i działalności wojskowej KPP 1918—1928	119

PRZEGLĄDY BADAŃ

Franciszek Matejek — Późnofeudalna wieś czeska i słowacka	127
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Bogusław Leśnodorski — Pisma metodologiczne Lelewela	151
Tadeusz Lalik — O dziedzicach zachodniosłowiańskich	155

*

J. Bardach, Historia państwa i prawa Polski — Henryk Łowmiański	159
A. R. Korsunskij, Obrazowanie ranniefieodalnego gosudarstwa w Zapadnoj Ewropie — Tadeusz Hübner	164
E. Anagnine, Dolcina e il movimento areticale all'inizio del Trecento — Andrzej Feliks Grabski	165
D. Molenda, Górnictwo kruszczowe na terenie złóż śląsko-krakowskich do połowy XVI wieku — Jerzy Wyrozumski	168
J. Bielecka, Inwentarze ksiąg archiwów grodzkich i ziemskich Wielkopolski XIV—XVIII wieku — Stanisław Russocki	171
Z. Nowak, Polityka północna Zygmunta Luksemburskiego do roku 1411 — Roman Heck	173
N. Machiavelli, Opere Complete — Jan Malarczyk	176
J. Lecler, Historia tolerancji w epoce reformacji — Janusz Tazbir	178
A. Wyczański, Studia nad gospodarką starostwa korczyńskiego 1500—1660 — Jan Małecki, Jan Szpak	182

R. Łukasik, Rachunkowość rolna w dawnej Polsce — Bogusław Ratusiński	185
J. Tazbir, Bracia Polscy w Siedmiogrodzie 1660—1784 — Jarema Maciszewski	188
M. Kukiel, Od Wiednia do Maciejowic — Andrzej Zahorski	190
R. R. Palmer, The Age of Democratic Revolution — Józef Dutkiewicz	191
E. J. Hobsbawm, The Age of Revolution — Jerzy Jedlicki	195
A. Leroy, La civilisation française du XIX siècle — Józef Dutkiewicz	198
M. Toscano, Storia dei tarttati e politica internazionale; M. Toscano, Pagine di storia diplomatica contemporanea — Henryk Batowski	201
J. Michalski, Polska w dobie wojny o sukcesję bawarską — Jacek Antoni Ojrzyski	205
A. Ellemunter, Antonio Eugenio Visconti und die Anfänge des Josephinismus — Stanisław Salmonowicz	207
A. Falniowska-Gradowska, Świadczenia poddanych na rzecz dworu w królewskich woj. krakowskiego w drugiej połowie XVIII w. — Maria Różycka-Glassowa	208
J. Janczak, Rozmieszczenie produkcji roślinnej i zwierzęcej na Śląsku na przełomie XVIII i XIX w. — Stanisław Nawrocki	210
J. Thiry, Napoleon Bonaparte. Eylau, Friedland, Tilsit — Juliusz Willaume	211
J. Willaume, Wieś lubelska przed uwłaszczeniem — Halina Chamerska	213
B. Zakrzewski, Tygodnik Literacki 1838—1845 — Ryszarda Czepulis	215
W. Śliwowska, Sprawa pietraszewców — Genowefa Kurpisowa	217
J. Prokopczuk, Historia powszechna (w zarysie) 1871—1939 — Wiesław Balcerak	219
W. Grabska, Ekonomiczna ekspansja Niemiec na wschód w latach 1870—1939 — Ireneusz Ichnatowicz	222
P. A. Zajonczkowski, Krzys samodierzawija na rubieżu 1870—1880-ch godow — Ludwik Bazyłow	224
V. Merkys, Liudvikas Janavičius — Jerzy Ochmański	229
M. Orzechowski, Narodowa Demokracja na Górnym Śląsku — Roman Wapiński	230
J. Molenda, Polskie Stronnictwo Ludowe w Królestwie Polskim 1915—1918 — Wiesław Piątkowski	234
M. Bron, E. Kozłowski, M. Techniczek, Wojna hiszpańska 1936—1939 — Seweryn Ajzner	235
Hitlerine okupacja Lietuvoje — Jerzy Ochmański	240

KRONIKA

Początki państw europejskich	243
Międzynarodowy Kongres Archeologii Słowiańskiej — Maria Dembińska	244
Siedemdziesięciolecie ruchu ludowego — Stanisława Jarecka	246
VIII Konferencja Naukowa Spółdzielczego Instytutu Badawczego	248
Symposium Husianum Pragense	248
Rozwój badań historycznych w Demokratycznej Republice Wietnamu — Tadeusz Łepkowski	249

Problemy społeczne Wiosny Ludów	252
Wioskie Risorgimento	252

IN MEMORIAM

Jan Stanisław Bystróż (1892—1964) — Janusz Tazbir	253
Jan Czekanowski (1882—1965) — Kazimierz Tymieniecki	256
Jan Dąbrowski (1890—1965) — Józef Garbaciak	258
Adorián Divéky (1880—1965) — Jan Reychman	265

KONKURS NA PRACE NAUKOWE

Polska Akademia Nauk Wydział Nauk Społecznych ogłasza konkurs otwarty na prace naukowe związane ze znaczeniem i rolą Rewolucji Październikowej dla Polski oraz udziałem w niej Polaków.

Konkurs zorganizowany jest z okazji przypadającej w 1967 roku 50 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Pod względem zakresu tematycznego prace konkursowe dotyczyć mogą różnych dziedzin życia społeczno-politycznego w Polsce, objętych oddziaływaniem Rewolucji Październikowej oraz sfery ideologii, kultury, historiografii, prasy. Konkurs dotyczy także zagadnień związanych z udziałem Polaków w walkach rewolucyjnych, w radzieckim aparacie władzy, życiu społeczno-kulturalnym oraz życia emigracji polskiej w Rosji, jej oblicza społecznego, politycznego, jej stanowiska wobec rewolucji.

Konkurs ma charakter otwarty. Liczba prac składanych przez jednego autora nie jest ograniczona. Objętość pracy dowolna. Na konkurs można zgłaszać prace opublikowane po 1 stycznia 1965 r.

Prace konkursowe należy nadsyłać w dwóch napisanych na maszynie egzemplarzach do dnia 31.XII 1966 r. (decyduje data stempla pocztowego), na adres: Instytut Historii PAN, Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31. Na kopercie należy zaznaczyć: „Konkurs”.

Autorom najlepszych prac przyznane zostaną następujące nagrody:

I — w zakresie prac monograficznych i wydawnictw źródeł

I nagroda — 25 000 zł

II nagroda — 10 000 zł

II — w zakresie rozpraw i artykułów naukowych dwie równorzędne nagrody po 5 000 zł.

Jury konkursu powołane będzie przez Sekretariat Naukowy Wydziału Nauk Społecznych PAN spośród pracowników nauki.

Jury może zaproponować zmiany ilości i wysokości nagród zależnie od poziomu nadesłanych prac.

Nagrody przyzna na wniosek jury plenarne zebranie Wydziału I w terminie do dnia 30 IX 1967 r.

Wyniki konkursu podane zostaną do wiadomości publicznej.

Wszystkie zapytania dotyczące konkursu należy kierować pisemnie pod wymieniony wyżej adres.

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

PRENUMERATA KRAJOWA

Zamówienia i wpłaty przyjmują — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100.020 — Urzędy pocztowe i listonosze — Księgarnie „Domu Książki” — Oddziały i Delegatury „Ruchu”.

Prenumerata: roczna 120, — zł, półroczna 60, — zł

Zamówienia przyjmowane są do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Bieżące oraz archiwalne numery można nabyć lub zamówić w księgarniach „Domu Książki” oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter). Egzemplarze archiwalne można nabywać także w Punkcie Wysilkowym Prasy Archiwalnej „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12, konto PKO nr 114-6-700041 VII O/M.

PRENUMERATA ZAGRANICZNA

— Koszt prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę wynosi o 40%^o drożej — Zamówienia dla zagranicy przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88, konto PKO nr 1-6-100.024.

Les demandes concernant les conditions d'achat de toutes les revues scientifiques polonaises doivent être adressées à l'Entreprise d'Exportation et d'Importation „Ruch”, Warszawa 1, Rue Wilcza 46.

Le contenu de prochains numéros des revues scientifiques ainsi que leurs prix sont indiqués dans le bulletin „Polish Scientific Periodicals”, que vous trouverez dans les bibliothèques et grandes maisons de diffusion de presse de votre pays.